

EUROPEAN CITIZENS' PANEL Tackling Hatred in Society

Europski panel građana i građanki o suzbijanju mržnje u društvu

Sažetak drugog zasjedanja

[26. - 28. travnja 2024.]

Ukratko o panelu

Koje su prioritetne mjere za suzbijanje mržnje?

Drugo zasjedanje svakog europskog panela građana i građanki uvijek je burno, a iznimka nije bio ni panel o suzbijanju mržnje u društvu. U zasjedanju se moglo sudjelovati isključivo putem internetske platforme Interactio, a zahvaljujući iznimnom trudu usmenih prevoditelja, koji su ga prevodili na daljinu, sudionicima je bilo dostupno na svim službenim jezicima EU-a.

Građani su ponovno pokazali koliko im je stalo do te važne i složene teme. Na prvom zasjedanju utvrdili su pokretače i uzroke mržnje i raspravljali, među ostalim, o društvenim i gospodarskim nejednakostima, pritisku okoline, dezinformacijama i polarizaciji političkog diskursa. Cilj drugog zasjedanja bio je konkretnije razraditi praktične načine za suzbijanje mržnje: kako se s njome suočavati i kako ju sprečavati. Na tom su zasjedanju sudionici smišljali konkretnije ideje. U nastavku slijedi sažetak najvažnijih tema.

Glavni zaključci s drugog zasjedanja

Pri tom početku rada na konkretnijim idejama prisutni članovi Odbora znanja i gostujući govornici građanima i građankama pomagali su svojim komentarima i savjetima. U nastavku pročitajte zanimljive primjere takvih doprinosa.

„Pristupili ste ovom problemu s velikim poštovanjem i otvorenog srca i u rasprave i rješenja unijeli svoja uvjerenja i životna iskustva.”

Richard Kuehnel, direktor za predstavništva i komunikaciju u državama članicama pri Europskoj komisiji (GU COMM), tim je riječima pohvalio rad građana na prvom zasjedanju. *Vaše ideje uključit će se u rad sljedeće Europske komisije i europsko zakonodavstvo.* **Robin Sclafani, direktorica CEJI-ja**, kao članica Odbora znanja istaknula je poteškoće s kojima se europske institucije i vlade suočavaju u borbi protiv zločina iz mržnje. Istaknula je začarani krug pristranosti koji dovodi do diskriminacije, prijetnji i nasilja, a njihove posljedice osjećaju se u zajednicama i u obliku sustavne diskriminacije u područjima usluga, stanovanja i obrazovanja.

Zajedničke vrijednosti i potpora EU-a kao temelji za suzbijanje mržnje

Daris Lewis Recio, službenik za pravna pitanja i politiku u Equinetu, istaknuo je da su iskustva s mržnjom u različitim dijelovima Europe drukčija i naglasio potrebu da EU nadzire ispunjavaju li sve države članice svoje obveze u vezi sa suzbijanjem mržnje. **Jelena Jovanović, koordinatorka Međukluba za borbu protiv rasizma i promicanje raznolikosti u Europskom parlamentu**, povezala je priče iz različitih država članica EU-a kako bi istaknula zajedničke poteškoće i potrebu za financiranjem, programima i politikama EU-a. Naglasila je važnost lokalne provedbe propisa EU-a i ulogu lokalnih čelnika, primjerice gradonačelnika, u promicanju europskih vrijednosti i pripremi za buduće probleme u suzbijanju mržnje na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razini.

„Mržnja se prenosi s koljena na koljeno“

Valérie Rosoux, direktorica za istraživanje u Nacionalnom fondu za znanstvena istraživanja i profesorica na Katoličkom sveučilištu u Louvainu, govorila je o tome kako se mržnja prenosi s koljena na koljeno: „mržnja kao emocija prenosi se kao preslikana, ali bez narativa“. Navela je određene korake koji bi se za suzbijanje mržnje mogli poduzeti na političkoj razini, na razini civilnog društva i pojedinaca. „Iskorjenjivanje mržnje dugotrajno je, ali na koncu ipak moguće“, zaključila je.

Rasprave o sprečavanju mržnje i suočavanju s njom

Na drugom zasjedanju radilo se na dva glavna aspekta cijele teme: na prevenciji mržnje i odgovoru na mržnju. Budući da ne možemo navesti detalje svih rasprava u radnim skupinama, ovdje možete pronaći glavne doprinose Odbora znanja, vanjskih govornika i stručnjaka iz Europske komisije. Prvi aspekt (**otklanjanje društvenih i kulturnih uzroka mržnje**) odnosi se na obrazovanje, informiranje javnosti, angažman građana, kao i društvene i gospodarske nejednakosti, a drugi (**suzbijanje mržnje u različitim oblicima i kontekstima**) na medije i diskurse, digitalna okruženja, javnu odgovornost i izvršavanje zakonodavstva.

Otklanjanje društvenih i kulturnih uzroka mržnje

- **Formalno i neformalno obrazovanje bitno utječe na formiranje društvenih stavova o mržnji i promiče uključivije i tolerantnije zajednice.**

Građani su prepoznali obrazovanje kao jedno od glavnih područja djelovanja u suzbijanju mržnje. **Kuany Kiir Kuany**, službenik za projekte u Odjelu UNESCO-a za globalno građanstvo i mir, naglasio je da obrazovanje nadilazi učionice i da je to trajan proces bitan za osobni razvoj i socijalnu koheziju. Istaknuo je političku prirodu obrazovanja i njegovu ulogu u borbi protiv govora mržnje i smanjenju društvenih nejednakosti. **Willem Wagenaar**, istraživač u Zakladi Anne Frank, usredotočio se na praktičnu primjenu obrazovanja u suzbijanju mržnje. Kao primjer je naveo sport i predstavio inicijative za stvaranje svijesti među nogometnim navijačima o posljedicama govora mržnje.

Ingrid Bellander Todino, načelnica Odjela za politiku o temeljnim pravima, Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača (GU JUST), Europska komisija, govorila je o cjeloživotnom obrazovanju: „To je temeljno pitanje u borbi protiv mržnje. EU nije nadležan za definiranje obrazovnih kurikuluma, ali imamo mogućnosti financiranja kao što je Erasmus+, koji studentima i stručnjacima omogućuje da razmjenjuju ideje, prošire vidike i postanu otvoreniji.“ **Manos Tsakiris**, profesor psihologije na Sveučilištu u Londonu, istaknuo je da učenje nadilazi tradicionalno školovanje. Za poticanje emocionalnog izražavanja i nenasilne komunikacije nužno je holističko obrazovanje.

- **Pravednost i predanost sprečavaju podjele u društvu.**

Federico Faloppa, profesor lingvistike sa Sveučilišta u Readingu, govorio je o dinamici govora mržnje i identificirao četiri potencijalne uloge pojedinaca: žrtve, svjedoci, počinitelji i osobe svjesne govora mržnje. Kao način suzbijanja i ograničavanja govora mržnje zagovarao je građanski angažman i restorativnu pravdu. **Juliana Santos Wahlgren, direktorica Europske mreže za borbu protiv siromaštva**, na sličan je način povezala mržnju s društvenim i gospodarskim nejednakostima. Naglasila je da su za sprečavanje podjela u društvo potrebne pravednost u javnim politikama i pravedna raspodjela resursa.

Suzbijanje mržnje u različitim oblicima i kontekstima

- **Pitanje anonimnosti na internetu: privatnost ili pristup podacima?**

Kako je objasnio **Menno Cox, voditelj odjela u GU CONNECT**, Akt o digitalnim uslugama primarno se odnosi na vrlo velike internetske platforme i provedbu mjera transparentnosti i borbe protiv diskriminacije u svim državama članicama EU-a. Njime se propisuju obvezne procjene rizika i mjere protiv sadržaja koji bi mogao dovesti do nasilja ili posljedica za mentalno zdravlje, prije svega radi otkrivanja i ograničavanja nezakonitog govora mržnje kako bi se poboljšala sigurnost korisnika.

Martin Sacleux, službenik za politiku u Odjelu za politiku temeljnih prava Europske komisije, GU JUST, istaknuo je koliko je složeno regulirati anonimnost na internetu. Rekao je da anonimnost kao koncept iziskuje postizanje ravnoteže između temeljnog prava na privatnost i zaštite podataka u skladu s europskim pravom. Naglasio je da je tu ravnotežu nužno pažljivo održavati, posebno u situacijama koje uključuju kriminalne aktivnosti, u kojima tijela kaznenog progona mogu zahtijevati pristup podacima.

Kako bi se riješilo to osjetljivo pitanje digitalne anonimnosti i njezinih posljedica na privatnost i sigurnost, Europska komisija radi na jasnim propisima kojima bi se određene internetske aktivnosti klasificirale kao kriminalne. **David Marin Abanades, policijski inspektor** iz Fuenlabrade u Španjolskoj, istaknuo je poteškoće u suzbijanju zločina iz mržnje, čije se definicije među različitim jurisdikcijama znatno razlikuju. On smatra da treba precizno utvrditi koje radnje predstavljaju zločin iz mržnje u svakoj državi članici.

- **Pitanje slobode izražavanja i zaštite žrtava**

Margarita S. Ilieva, neovisna odvjetnica za ljudska prava, osvrnula se na zaštitu žrtava i onih koji istupaju protiv mržnje. Kao i neki drugi govornici, istaknula je da je slobodu izražavanja važno uskladiti s potrebom za sprečavanjem sustavnog ugnjetavanja i zločina iz mržnje. Pozvala je na to da se žrtvama olakša pristup pravosuđu, poduzimaju proaktivne mjere protiv ponovne viktimizacije i zaštite borci za ljudska prava, uključujući odvjetnike, novinare i članove raznih organizacija, kako bi se promicalo sigurno društvo s više poštovanja.

- **„Vaš rad odražava prirodu demokracija”**

Zaključno, Irina Moozova, zamjenica glavnog direktora GU JUST za međunarodnu dimenziju pravosudne politike, vladavinu prava i jednakost, pohvalila je motivaciju i predanost sudionika, koje su neophodne za provođenje europskih odluka u djelo.

Snimku plenarnog zasjedanja od nedjelje, 28. travnja pogledajte

Pitanja i odgovori s Jean-Lucom (FR)

Kako vam je bilo za vikend sudjelovati u zasjedanju?

„Vikend kod kuće prošao je dobro, a djeca su se pitala što tata radi. Počeli smo se detaljnije baviti tom temom, posebno u jutarnjim skupinama za raspravu. Svoje početne ideje zatim smo podijelili s drugim skupinama kako bismo svi znali tko je o čemu raspravljao.”

Kako su rasprave izgledale?

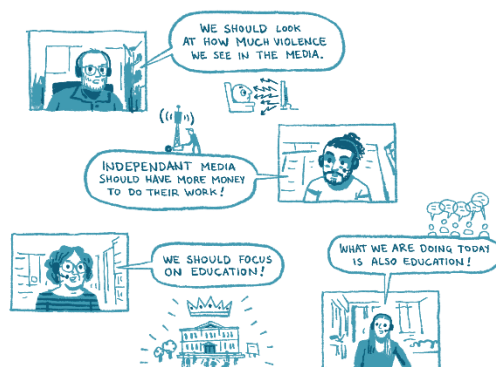
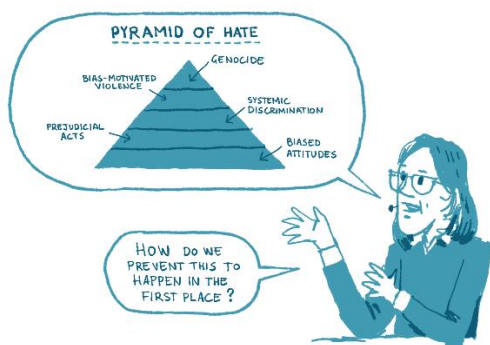
„Atmosfera u skupini bila je vrlo prijateljska. Raspravljali smo o obrazovanju i tome kako socijalnim vještinama poticati emocionalnu inteligenciju, njegovati čovječnost i produbiti znanje o drugim kulturama i religijama. Zajedničke vrijednosti ključne su za suzbijanje predrasuda i stereotipa i mogu nam svima budućnost učiniti uključivom i ljepšom.”

Što je bio vrhunac vašeg vikenda?

„Na ovom smo zasjedanju utvrdili daljnje korake za naše rasprave. Nadam se da ćemo uspješno razraditi svoje ideje i da će ih Europska komisija moći uključiti u svoj rad. Međutim, čeka nas još mnogo posla prije nego što predstavimo konkretne, realistične i provedive konačne preporuke, ali ja sam u vezi s trećim zasjedanjem definitivno optimističan.”

Kako je zasjedanje doživio Sylvain

Grafički facilitator Sylvain Mazas vizualno prikazuje tijek rasprava u panelu. U nastavku je prikazan njegov doživljaj vikenda:

Podsjetnik: Ciljevi sva tri zasjedanja

- **Prvo zasjedanje, 5. – 7. travnja:** Građani razmjenjuju vlastita i slušaju tuđa iskustva, kao i vanjske govornike i stručnjake, kako bi zajedno definirali što je to mržnja i utvrdili cilj panela. Zajedno identificiraju različite uzroke i pokretače mržnje te moguća područja borbe protiv mržnje u društvu.
- **Drugo zasjedanje, 26. – 28. travnja:** Na temelju prvog zasjedanja građani konkretiziraju ideje za rješavanje problema mržnje u društvu, što se može smatrati sastavljanjem nacрта preporuka.
- **Treće zasjedanje, 17. – 19. svibnja:** Građani finaliziraju ideje i preporuke. Ideje će u konačnici postati završne preporuke Europskoj komisiji.